

In Tä'nin James Itä'nannin

¹ Naa James omuu, Yôesi Tâdáví t'ôe*?i* hedá Jesus Christ i shánkí natsonyi*?ivî?*-á. Naadi un tä*?di* wêege*?in* Israel t'owa t'ämäpiye íwadekw'ó*?nin* wâysengitüta*?do?*.

T'Ôephade-ádî hedá whäyû-ádî i?gedi itä?do?

² Tí'ûuwin páadé*?in*, hânho bíhíhchanpuwave tobáháa bînt'ôephadende wänbo³, gá únhanginnândân unbí whäyû wovâytayindedá shánkí iyäakanháhpúwî*?in*. ⁴ Hewänbo häädi wänbo t'ähkí úvýää*?âqamí* ta*?gendi* íkweesepáa-ídí, hedânho wiyá hääwí wänbo wî*?unte?dee-ípí* kí*?min* ímúnídí.

⁵ Hedî wénä wí wänbo un diwedî únhanginnáhpí*dí* hâa kin i*?amí?**in*, i-á ûnkhâ*?ä?* Yôesiví*?piye?* iyûusu*?amí?**in*, hedîho in hangintan óemääni únhanginnâni*dí*. Na*?inbí* Sedó Yôesi khâagipí t'owa t'ähkí báyékí hääwí napäyi*?*, hedî wí*?ovâyt'e?*yopí dida*?póedí*. ⁶ Hewänbo bîndaa*?andi*, pín ta*?ge* haydi úvíwhäyú-i wovâymääni*?in*. Wí*?uví?*áyîngimääni*pí* hâa wovâymääni*?in* hâa wovâymääni*pí?**in*. Wí to*?wí* pín ta*?ge* haydi iwhäyundepí*?-á* wí p'oe oepiyá nääpiyá wqadi óechänumää*i* waagi**bá** namuu. ⁷⁻⁸ Wí to*?wí* kí*?bi* namuu*?iví* ánshaa wí*?unta?*gemuuupí, hedî tobá hääwí i'an wänbo híwó*?* wí*?i?*ahkée-ípí. Hedîho i-á wí*?unkhâ?*ähpí na*?âqaní?**in* hääwí nada*?póe?**i* Na*?inbí* Sedó Yôesi*dí* óemääni*?in*.

To-an ta'gendi kodit'owa namuu?

9 Wí to'wí Jesus-ví'piye? iwhäyunde'i namuu'i sehkanäwó'gí wówátsi thaa ihondá ûnkhây'ä? nahíhchanpúwí'in, gá Yôesi Tádádí kw'áye óesógedâñ. **10** Hedá wí to'wí Jesus-ví'piye? iwhäyunde'i kodit'owa namuu'i-á wá? ûnkhây'ä? nahíhchanpúwí'in Yôesi Tádádí áagépiye? óesógedi, gá in kodit'owa dimuu'indá hääq ahkónu i'gewi póvi'ây nasaa'i waagibá dihåqanídâñ. **11** I than napeedi natsáwápóe ihaydi, i tâa t'ähkí óet'awende?, hedá i póvi-á t'ähká nathanändedá wíyá sa'wó'di wínamuupí. Wí to'wí kodit'owa namuu'i-á wá? hanbá ûnpo?. Wa'di wíyá shánkí chä? it'andedibo nahåqaní.

Híwó'di-á híwó'pí'-á, wäħäqädan na'ä?

12 Wí to'wí óetaryinde'i? it'öephadeyää?andi-á nahíhchanpúwí, gá híwó? iví tayi? diwedí napée ihaydi wówátsi nahándezí'in ûntsäawhihkedéé-i, wí ää'i páadé napówá'i hääqwí híwó'di ikénde waagibá. Yôesi Tâa iví tûq imägi kin ovâykhâymáa'in in to'wêndi óeséegi'ingi'in.

13 Hewänbo wí to'wí óetaryinde? ihaydi wén t'aywó'nin nakanda'dá wí'ûnkhây'ähpí Yôesi Tádá ônchäñú-í'in. Hääqwí yä'dâapí? namuu'i há'to ûnkoedí-í Yôesi Tádá òekannamídí nat'aywó'kandá'-ídí, hedí Yôesi Tádádí wänbo-á to'wí wänbo wí'óet'aywó'dikanyómä?pí. **14** Hewänbo wí to'wí hääqwí hânho nada'dibo t'aywó'diwe itóe'ó ikéyídí. **15** Hedí iví pí'nä khó'yé nat'aywó'kanda'di, iwedi t'aywó'diho napuyä, hedá shánkí wänbo wíyá it'aywó'dodi pedee iwe napóya?.

16 Hedânho naví tí'ûuwin páadé'in wâyséegí'in, piháa wí'úví'ánshaamá've-ípí nã'i hääwí i'gedi. Yôesidá wíditumáapí git'aywó'dikandá'-ídí. **17** Hääwí t'ähkí híwó'di namuu'i dímägi'i-ádí, hedá hääwí ta'gendi yä'dâa'idä' namuu'i dînmäyä'dadí, makówádí gínpóya'. Yôesi Tádá t'ähkí i kohthay oe makówá nasaa'i ikhíyé, hedí nã'i kohthay-á háa nakeet'oe waagi na'egópo' hedá dây'óhkhuú'o', hewänbo Yôesi-á wína'egópo'pí. **18** I-ân napida'di wówátsi ts'qämin dímägi, iví ta'gen tuu únmuu'i ívíwhäyü ihaydi. Kin i'an hedânho t'ähkí ts'aabi hääwí ipakhâymáa iwedi na'indá in páadé'in ts'qämin gimuu'in waagi'imbá gipuwídí.

Háa Yôesidi na'in dítumáa waa wígiwänpidat'óe-ípí, hewänbo iví'qamí-á

19 Naví tí'ûuwin páadé'in wâyséegí'in, nã'i hääwí wâytu'andi' únhanginnânho'. Hedânho häädi waa íkhâymúní Yôesiví tuu úvit'óyaanídí. Wí'úvíwó'onnamípí úvihée'qamídi, hedí hääwí hí'indidibo wí'ít'ayyaapúya'bé-ípí. **20** Git'ayyáapóedá Yôesiví tuu wí'ây'a'gindopí, hedího i hääwí i natu'híwó'di namuu'in wí'ây'opí. **21** Hedího t'ähkí i híwó'pí' namuu'i' úvikanmáa'i bînyoe'qamí, hedá nã'i báyékí híwó'di namuupí' unbí pí'ná khó'yé únkw'ó'di-á bînyâa'qamí. Yêngipídíbo Yôesiví tuu bînkéyi. Nã'i tuu-á unbí pí'ná khó'yé únsogedee wí ko'yi waabá, hedí nasôedi in kay imáa unbí hâq wovây'aywoenídí.

22 Hewänbo iví tuu bîn'a'ginnamí, wí'íwänpit'óe-ípí. Yôesiví tuu ít'oedi hewänbo i'ándedí wí'unkhây'ähpí háa natu' waa úví'qamí'in, unbí ánshaa-á piháa únmuu. **23** Wí to'wí Yôesi Tádáví

tuu nat'oedi hewänbo i?a?gindopídá, i-á wí to?wí waagi?bá namuu ip'oetsíwhayedi iví ts'ay háa ûnchäqá waa imúnde'i?, ²⁴ hewänbo tobá ipimû? wänbo?, i p'oetsíwhaye namuu iwédi iyâa?an dihaydi, wesebo? ûn'ódénde? háa ûnchäqá waagi. ²⁵ Hewänbo wí to?wí Yôesi Tádáví tsontüu híwó? ônt'óyandedi, hedé wí?ûn'ódé?pí háa nat'oe'in, hewänbo háa Yôesidi óetu?o waagi i'odi, t'ähkí iví tsiyekan diwe nahíhchanpúwí. Nã'i tsontüu-á t'ähkí híwó?didä? namuu, hedé t'owa ovâyma?p'ädínde? inbí t'aywó?di iwédi.

²⁶ Wí to?wí na?ándedí Yôesi óe?a?ginmä?in, hewänbo hähsó?yó'i namuudá, wí?bo ipihôeyó?o?, hedé iví tsiyekandá háagí? wänbo wí?ûnchä?muupí.

²⁷ Hewänbo wí to?wídí Yôesi na?inbí Tádá ta?gendi óe?a?ginmä?i-á kinnân ikhâymáa: În to?wén yiyápi?indá tâdápi?indá dimuu?in hedá in kwiyä? inbí senä? díncuu?in dimuu?indá idí ovâypu?wâkhâymáa ovâykâge?namídí inbí t'ôephade iwédi ovâyyâa?amídi, hedá wá? ipi'âyîngi?amí hedânho nã'i yä?dâapíkan in t'owa Yôesi Tádá dâytaapí?in dívî'o?i namuu?idí wí'óepedee?amípídi.

2

Wígínhây?ähpí git'owayoegit'ôení?in

¹ Tí?ûuwin páadé?in, Na?inbí Sedó Jesus Christ i shánkí hay?iví?piye? úvíwhäyunde?. Hedího wáy wén t'owa shánkí híwó? wívînmá?ve-ípí in wé?ge?inbí?wedi. ² Ma?di kinbáho namúni: Wíye senä?unbí méesate ee dats'undi, i wí? namantomuu óedodi napa?annin, sa?wó?dá na'aamu, hedé i

wíʔ-á sehkanäwóʔdá naʔaamuu, ³ hedí maʔdi i shánkí saʔwóʔdi naʔaamuu'i bín'aʔgindi bítumáa, “Hä’i shánkí híwóʔdi púwéédé eedi ósoge,” hewänbo i sen híwóʔ naʔaamuupíʔ-á bítumáa, “Owáy hângedibo ówínú, háa naví ân núʔbo ósoge,” ⁴ hedáho kin úvíʔodá nakeepoʔ íchanpoʔin wí sen shánkí híwóʔdi namuuin i wíʔvíʔwedí, hedânhó unbí ánshaa híwóʔpí únmuudibo t'owavíʔgedí úvíʔánshaamä́ háawin dimuuin.

⁵ Bít'óyanbe naví tíʔuuwin páadéʔin wâyséegíʔin, Yôesi Tádádí in t'owa ovâydéʔman in wéʔgeʔin t'owadi ovâytumáaʔin sehkanäwóʔ diwówáyiʔin dimuuin, hewänbo shánkí kodit'owa waagiʔinbá dimuu píʔná khóʔyé inbí whäyú Jesus-víʔpiye dínmuudi. Yôesi Tádá iví tuq imági in toʔwêndi oeséegíʔin i-ádibá oe makówá dikwoʔní. ⁶ I sehkanäwóʔ nawówáyiʔi namuu'i-á bînháawaagimáa. Hewänbo ti wíʔúnhanginnáhpíʔan in kodit'owa dimuuʔindidânhó wovâyt'äqmáa, hedá wovâytuyóʔdiwekáyä?. ⁷ Christ-ví khâwâʔ ûn'aʔginmuu, hedí t'owadi in Christ-víʔin ímuu gin wovâykhâyäʔde?, hewänbo in kodit'owa dimuuʔindidá iví khâwâʔ-á ôn'aʔginhánunde?

⁸ Náʔin tsontuq Yôesiví tąʔnin diwe nak'óeʔin in shánkíʔin namuu: Un úvípiséegí waabá, toʔwén t'ähkí bînséegihûuwí. Hedí náʔin tsontuq bín'aʔgindodáhoʔ, híwóʔ úvíkanhon. ⁹ Hewänbo wáy wén t'owadaʔ in wéʔgeʔinbí shánkí híwóʔ bînmáadá, handidi úvit'aywóʔdoʔ, hedí Yôesi Tádá t'aywóʔkannin wovâyshaa, gá iví tsontuq únmuuʔin bín'aʔginhánundeđân. ¹⁰ Wí toʔwí wén wéhpíʔindaʔ Yôesiví tsontuq únmuuʔin iʔaʔginnanpídá, tobá i

wé?ge?i tsontu? i?a?gindo wänbo?, hanbá namuu t'ähkí tsontu? i?a?ginhánú waabá. ¹¹ Kinho namuu: Yôesi Tádá natú, Wiyá to?wí? kwiyó-ádí háa sedó-ádí wí?úvíwhöhkwomá?ve-ípí.

Hedá Yôesi Tádábá natú,

Wívint'owat'ahánu?bé-ípí.

Hedânho tobá wiyá to?wí? kwiyó-ádí háa sedó-ádí wí?úvíwhöhkwomáapí wänbo?, wí to?wí bînhaydi Yôesiví tsontu? t'ähkí bîn?a?ginhánú waagibá úví?an. ¹² Yôesi Tádádí dítukankhâymáa háa híwó? ây?a?ginnin háa ây?a?ginpí'in iví tsontu?, nă'i tsontu?-á ûnkoedi na?inbí t'aywó?di iwedi díma?p'ádi-ídí. Hedânho úví?áyîngi?amí háa ítû?indá úví?o?indá. ¹³ Näää-á t'owaví?piye? na?in gisehkanäpóepídí, owáy i thaa Yôesi Tádádí t'owa háa híwó? háa híwó?pí díví?annin ovâykeekw'ódi ihaydi, i-á wá? na?inbí?piye? wínasehkanäpuwagít'óepí; hewänbo gisehkanäpóedáho?, há?to dítuchänú-í.

Na?inbi whäyu-ádí hedá na?inbi tsiyekandádí

¹⁴ Naví tí?üuwin páadé?in, tobá wí to?wí natû? wänbo in whäyu Jesus-ví?piye? imáa?in, wây-á t'owa idi híwó? wí?ovây?ohpídáho?, ti nă'i to?wí? hí? ûnchä?muu? Ti Yôesi Tádádí ôn?aywoení wí to?wí kí?min whäyu ûnmuu?dibo? Yoe, há?to?. ¹⁵⁻¹⁶ Gá kinnân: Ma?di wí sen háa wí kwee Jesus-ví?piye? iwhäyunde?i koegî-á awegî?-á ûntáy, hedí bînwänpitumáa, "Sengidi ópûn, Na?inbí Sedó Yôesidânho wóekhäge?namí uví awegî?-ádí koegî?-ádí mähónídí." Kin úví?odi hebo undi wí?bo i hääqwí ûntáy?i wívînmähpídá, unbí

tuu háagí? wänbo wí?úncħä?muupí. **17** Hedího whäyūdä? bînmáadí hewänbo wây-á t'owagí? híwó? wívîn'ohpídí, unbí whäyū-á wí?úncħä?muupí.

18 Hewänbo ma?di wí to?wí natúní, “Wáy wén t'owa in whäyūdä? dâymáa, híwó?di tsiyekandá yoe, hedá wây-á wêndá híwó?di tsiyekanda? dâymáa, whäyū-á yoe.” Hewänbo to?wí kin natúdáho naađi dótu?âqamí, “Wí?úkoedipí dînkeeyamí?in Jesus-ví?piye? biwhäyunde?in híwó?gí hääwí bikanhonpídí, hewänbo naadá wînkeeyamí naa dáywhäyunde?in i híwó?gí hääwí dáy'o?idibo?.” **19** Untû? wí?da? Yôesi na?án gin biwhäyunde?. Híwó? namuu ha?wâa biwhäyundëdi, hewänbo in yä?dâapí?in p'oewaahâa wänbo wá? hanbá dívíwhäyunde?, hebo híwó? díví?âqamíví?wedí diwänpitħathäpo? dikhuwôeda?di.

20 U ánschaapí? unmuu?i?, naadi wítu?anpí?an, tobáhää Christ-ví?piye? biwhäyunde wänbo?, híwó?gí hääwí bikanhonpídá uví whäyū-á wí?úncħä?muupí. Ti wíyá wînthaykw'ôení?in unda? **21** Ti wí?ú?ánschaapí?an, na?inbí hehăäwi thehtáy pahpâa Abraham nakhâymuuwän iví ay Isaac ipihéyídí i antâa k'éwé, háa Yôesi Tádádí óeyôn waagi. Gá kin nakhâymuuðânhö?, Yôesi Tádádí óechaq t'aywó?di wí?imáapí waagi. **22** Úhanginná háa ünpóe?in. Yôesiví?piye? iwhäyú, hedá wá? háa Yôesi natsonpóe waa i?an. Hedího háa Yôesi natsonpóe waagi i?andibo? ikeeyan ta?gendi Yôesiví?piye? iwhäyunde?in, **23** hedího iwedi nathaypóe háa Yôesiví tą?nin diwe Abraham-bí?gedi nata?muu waa, kinnân:

Abraham-di Yôesi Tádáví hí' ônwhäyú,
 heđi iví whäyú ûnmuuđi Yôesi Tádáđí óechqaä
 t'aywó'di wí'imáapí waagi,
 hedá Yôesiví k'ema ûnmuu kin óetü'an.
²⁴ Heđiho únhanginná Yôesi Tádáđí wí to'wí
 óechqamáa t'aywó'di wí'imáapí waagi iví híwó'di
 tsiyekandi iwhäyukeeyodi, in whäyú imáa'in
 nawänpitúdídä'bá yoe.

²⁵ Hedi hanbá ûnpóe nă'i kwee Rahab wänbo',
 i-á senä'bí*piye? ikü'p'áy'é'i namuu. Hebo tobá
 hä'bi namuu wänbo', in wíye Hudíyo senä' kaadı
 dapówá'in i búu'ú dänmúnídí ovänkhäge'nan,
 heđi wây-á pi'wén p'óegé jí'gedi dawáymu-í
 kin oväntü'an heđâňho in búu'úwin t'owadı
 wí'ovänhéyípídí. Hedáho kin ovänkhäge'nandibo
 Yôesi Tádáđí Rahab óechqaä t'aywó'di wí'imáapí
 waagi.

²⁶ Wí to'wí iví túu'úđí i p'oewaqhâä ûnpeedá
 chu'i namuu. Hedi hanbá namuu wí to'wí
 iwhäyunde'i hewänbo híwó'gí hääwí wí'i'opídí.
 Iví whäyú-á chu'in waagi'nbá ûnmuu.

3

Na'ibní hän ni'gedi James ita'nan

¹ Tí'ûuwin páadé'in, báyékí un diwedı
 wí'únhkây'ähpí ída'í'in hähkannin íkwodee-
 í'in Yôesiví tüü in t'owa ovâyhá'ämídí, gá
 gînhanginnândân Yôesiđi na'in hähkannin
 gimuu'in háá iví'o'in shánkí áyîngidi dînmúní'in in
 wé'ge'in t'owa háá díví'o'ibí'wedi.

² T'ähkíđíbo häyän wänbo piháa iví'o?. Wí
 to'wí piháa natuhpi'-á t'ähkí yä'dâa'i namuu,

i-á iví wówátsi t'ähkí itsonmáa. ³ In kwääyêe âysówhi?opí'an, hedânhо háá gida? waa díví?ämídí. Handidi inbí túu?ú t'ähkí âybéede?. ⁴ Bí?ánshaa?an wá? wí p'oe iwe nayi?i kophénbay i?gedi. Tobáháa gähäyú?i namuu wänbo?, hedá wí wäq kay?idi óesayhúya? wänbo-á, i to?wí isanhondi? wén phéphá?ay híyää?indä? tí?üupiye? nachá?nin namuu?indidíbo hanginpí ibéede? háá nada? waa. ⁵ Hedi hanbá namuu na?inbí hän. Tobáháa na?inbí túu?ú eedi in hän híyää?indä? namuu wänbo?, báyékí ívíyêngihée?o?, hääwí t'ähkí gihá waabá.

Wí te?k'ayâa iwe nakoye?di nakop'lí?áa waabá napuwí, tobá páadé ihaydi i phaa híyää?i namuu wänbo?. ⁶ Hedi hanbá na?inbí hän gínmuu wí phaa waagibá. I phaa oe péyégé nakw'ó?didá na?inbí hän dînphaa?o? waagibá gínpo?, hedí wí phaa waagibá na?inbí händibá na?inbí wówátsi t'ähkí dînpedee?o?. Báyékí híwó?pí? na?inbí hän diwedí gínpi?, hedí wíyá hääwídí wänbo na?inbí túu?ú iwe gínkw'ó?didi yä?dâapí?in wídípa?pí in händi dí?o waagi. ⁷ T'owa ho dâysahánú hedá nää wa? dâysahánunde? t'ämägi?in animâa dimúní?in, tsídé hääwêndá, pääyü hääwêndá, hedá mäap'oe iwe dívíkohsaymáa?in dimuu?indá. ⁸ Hewänbo to?wí wänbo wí?unkoedipí iví hän isahánú-ídí. Na?inbí händá nä?i yä?dâapí? tuu? wínahí?wóyí?di?pí, hedá whänpûuví só?p'oe waagi?bádá napi?den. ⁹ Na?inbí händi na?inbí Tádá Yôesiví?gedi híwó?gí ívíhée?o?, hewänbo na?inbí händibá t'owaví?gedá híwó?pí?namúní?i-á ívíhée?o?, tobá Yôesi?di in t'owa i namuu waagibá ovâykhíyé wänbo?. ¹⁰ Hedi kindidi nä?in sôphogedá wí?gíndí híwó?di-á híwó?pí?-á

gíntuhpi? tobá wéhpí?inda? gisóphomuu wänbo?. Naví tí?ûuwin päädé?in, kindá wígínhâ?ähpí íví?âqamí?in. **11** Ti wí p'ohpee iwedi wéege?í p'oe napée-í, súwägí? híwó?di-ádí híwó?pí?-ádí? Yoe, há?to. **12** Naví tí?ûuwin päädé?in, ti wén fig tay iwedi na-olive-páa-í, hediháa wén úuva áaphää? iwedi na-fig-páa-í? Hedâñ yoe. Hedá wá? wí p'ohpee áhsää?í? iwedi híwó?di p'oe súwägí? namuu?í há?to napée-í.

In kodí?nin hangintan háawin namuu

13 Ti to?wí un diwedi báyékí ûnhanginná hedá ihangintanmáa? I-á ûnkhâ?ä? yä?dâa?in wówátsi ihûuwí?in, hedá híwó?dá ikanhûuwí, hedí iyêngi?anpídí ikeeyâqamí ta?gendi ihangintanmáa?in. **14** Hewänbo unbí pí?nä khó?yé wây-á t'owa bînkaygi?amí?in ída?di, hediháa shánkí kw'áye úvípitiegé-í?in ída?di in wé?ge?inbí?wedi, wí?úvílyêngihée?amípí báyékí lhá waagi. Han úví?odáho? úvíwänpihôeyómáa. **15** Yôesidi ta?gennin hangintan dímägidá kí?min wígimúnípí, hewänbo in to?wén han dívíkanhonindáho i hä?äwí nää oepáa k'aydi namuu i?gedidá? díví?ánshaa?o?, hedá hâa inbí pí?nä khó?yé diwänpitchä? waagidä? díví?o?, hedá hä?äwí i Penísendi na?ä?i-á dâyhon. **16** Hedi to?wëndi in wé?ge?in t'owa ovâykaygi?amí?in dida?di, hâa shánkí dívípitiegé-í?in dida?di in wé?ge?inbí?wedi, iwedi dínwänpit'aypa?, hedá hä?äwí t'ähkí híwó? namuupí? dívíkhâymáa. **17** Hewänbo i to?wí oe kw'áye na?ändidi híwó?nin hangintan dímägidá, na?in pí?nä khó?yé híwó?didä? gínkw'ó, hedâñho wí?iviyá?be-ípí, hedá ünp'oe khâapí?in gimúní, hedá wé?ge?inbí ánshaa-á

ây'a'ginnamí, hedá in dâyt'ôephadéhonninbí'piyá gisehkanäpúwí hedího báyékí híwó'di ingí' ây'âqamí, hedá t'ähkí t'owa handa' âymá've-í, hedá wí paa waagibá wí'iviyánúmá've-ípí. 18 Hedí wén to'wén dívít'aymáadí na'indi âywóyí'dáho', kindidi na'in wá' wí'ivít'aymá've-ípí, hedího iwedi báyékí híwó'di napi', wí híwó'di ko'yí óekoe iwedi báyékí nahäääpayedí' waabá.

4

Háadan i hääwí ída?i? wí?ún?ähpí?

¹ Háadan wáy wén un t'owa úvíyánde? hedá úvít'aymáa? Hääwídí unbí pí'ná khó'yé wovâyhánbo waa íchäq, gá häädi wänbo t'ähkí únwänpihéegínáni?inda? ída?dân. ² Ihaykanpi?inda? ímuu, hewänbo hääwi ída?i wí'unkw'óhpí, hedânkun ídakhâymuu bînt'owat'ahánú-ídí inbí hääwi dínmuu?i bînhónídí. Thúuto?in ímuudi wé'ge?in t'owaví hääwi ída?, hewänbo wívînhóndepídí indádí úvíyánde hedá úvít'e'yo?. Hewänbo hääwi wí'unkw'óhpí gá Yôesi wívîndaa?opídân. ³ Hedí bîndaa?odá wíwovâymähpí, híwó?di ánshaa únmuudibo wívîndaa?opídí, wí'bo wovâywänpihíchannamídí ná?i hääwi bînhóní?in ída?di.

⁴ Ti wí?únhanginnáhpí'an wí to?wí in t'owa Yōesi dâytaapí?inbí tsiyekan óehí?andá Yōesiví hǎnbi? waagi?bá napaa. Undá ha?wâa úvíkanmáa, hedí handidi ná?i hääwí Yōesiví shánkí bīnséegídího?, wén kwiyä? waagi?inbá ípaa inbí senä? dâyyoe?andi wây-á pi?wén senä?dádí dívíthayé-ídí. ⁵ Wí?í?âqanípí piháa natú?nin ná?i hí? Yōesiví ta?nin diwe

nataʔmuu'i?, “I p'oewaqahâa Yôesiði dîntógiʔi nathúupoʔdi hânho nahǟwída?.” ⁶ Hewänbo Yôesi-á báyéklí na'ínbiʔpiye? nakhäge'päʔt'óe. Hedânkun iví tâʔnin diwe ûntû?:

Toʔwêñ diyêngit'óeʔin dimuuʔin Yôesi Tádádí ovâyyoegiʔo?

Hewänbo toʔwêñ diyêngit'óepíʔin dimuuʔindá Yôesi Tádádí iví séegísehkanä ovâymä?

⁷ Hedáho Yôesi Táavíʔpiye bípimää hedânhó i-á unbí tsundi únmúnídí, hedá bíkay'an Penísendi bînyoetüʔämídí, hedânhó i-á unbíʔwedi nashání.

⁸ Yôesiví núʔpiye bíhâdi, hedá i-á unbí núʔpiyá shânká ihâdi-i. Un t'aywóʔkannin ímuuʔin, bînyäʔdâapítisyekanwóyí?. Un toʔwêñ unbí ánshaa wíʔúntaʔgemuupíʔin, bînyâaʔan häʔi t'aywóʔdi unbí píʔná khóʔyé bînmáaʔi?. ⁹ Unbí t'aywóʔdi únmuudi bítaachanpuwave, hedá bík'áykhâapuwave, hedá bíslhtää. Iséeyêeníʔin únkhâyäʔ íp'âayêenívíʔwedi. Íhíhchâq-ívíʔwedi, bînkeeyamí ík'áykhâapóeʔin. ¹⁰ Yôesiví páadépiye? áagéʔin bípuwave, hedí idáho shânkí kw'âayá wovâytegé-i.

Wây-á t'owavíʔgedi híwóʔpí wíʔúvihéeʔqmípí

¹¹ Tíʔûwin páadéʔin, wíʔná tâye wíʔúvítuusúumáʔve-ípí. Wí toʔwídi in Jesus-víʔpiye? dívíwhäyundeʔin ovâytuusúuʔodi háa inbíʔgedi natû? híwóʔpíʔin dimuuʔin, hanbá Yôesiví tsontuú ûnmuuʔin ôn'ó?, gá Yôesidá dítumáadâñ na'ínbi tíʔûwin páadéʔin han wíʔâyʔqmípíʔin. Hedího wí toʔwí na'ándezdi wíʔûnkhâyähpíʔin i'qamíʔin háa Yôesiví tsontuú ûntû? waa, i-á iʔa'ginnâamívíʔwedi iwänpikeeyo? nachanpoʔin nã'i tsontuú-á híwóʔdi wínamuupíʔin. ¹² Yôesidáʔmân tsontuúpäʔi namuu,

hedí idaq'bá ûnkoedi natúnídí háa ây'a'gindo' háa yoe. Idaq'mân ûnkoedi na'inbí wówátsi dîn'aywoenídí háa díkwee-ídí. Hedânho ti unbí'we únk'oe wí to'wí bînt'aywó'dichänú-ídí? Yoe, há'to'.

Wí'úvípiphúu-ípí

¹³ Bít'óyan un kin úvíhéé'o'in, "Nää thaa háa ma'di tha'di wí búu'ú gida' iwepiye' gimän, hedí i búu'ú iwebo wí paayo gikwo'ní, âyhääwíkumä-ídí âykü'ch'âanídá, báyékí wíyá chä' âyt'aanídí."

¹⁴ Wí'únhanginnáhpí háa unbí wówátsi tha'di únmúni'in. Unbí wówátsi-á wí okhí hây tâhkí nakeepo'i hedí wesebo nahânde'i waagibá únmuu. ¹⁵ Shánkí híwó' namuu kinnân ítúnídí: "Yôesi natûdáho giwówáyéení, hedí kindá kindá ívikhâymáa." ¹⁶ Hewänbo nää íyêngidi úvíwänpiphuude' háa úvikhâymáa i'gedi. Hedí kin úvíhí'maadí, t'ähkí yä'qâapí'qâ' namuu.

¹⁷ To'wí ûnhanginnândi ûnkhây'ä'in híwó' i'ämí'in hewänbo i'anpídá, i-á it'aywó'do'.

5

In dikodit'owamuu'inbí t'aywó'di

¹ Nää bít'óyan un kodit'owa ímuu'in, unbí tsí'p'oe únmúni'i binch'a' hedá bísítuwínu, gá báyékí t'öephade ún'äqdân. ² I báyékí hääwí únkw'ó'di únpedeepuwamän, hedá unbí aa hääwí únmúni'i-á khä'nindidá wovâykhä'hon. ³ Unbí óedo-á kwä' ts'ä'i-á t'ähkí únphénpeemän bînwänpite'kw'ódi, hedí iwediho nakeepuwagít'óe íkhäq'in, hedí han úví'andibo bînt'öephadekhâymáa, unbí túu'ú únmuu'i phaadí wovâyphakhanukhâymáa waagibá. Unbí hääwí báyékí únmuu'i bînte'kw'ódi hewänbo

i t'ä?gi thaa-áho napowa?ä?. **4** Bít'óyan, in táhtsaa'in unbí nava i?ge dívít'ôe?anninbíkä?ää wívînwá?âapi, hedì i chä? wí?ovâymägipí?-á Yôesi imúnde hedì ûnhanginná in t'ôe?in bîn'âywannin. Hewänbo Yôesi oe makówá t'ähkí itsonmáa?i nat'oe in dívít'ôe?annin diphahsanyidi dívítuwínunde?. **5** Nää oepáa k'aydi unbí wówátsi thaa sa?wó?gi bînphadende?, hedì t'ähkí úntáy'i hedá ída?i-á bînkumände? únwänpihéegínánídí. Wêñ wáasí tûu?in waagi?inbá ímuu, hewänbo ki?min wáasí ovâyhánunde waagibá i thaa napówá Yôesi Tádádí wovâytuchänú-ídí. **6** Undi hä?in híwó?nin t'owa bînpankw'óe?ó hedá bînt'âhánunde?, hedì indá wídínkoedipí wovâyahkhâa-ídí.

Bo?atä i?gedi James itä?nan

7 Hedáho tí?ûuwin páadé?in, bo?atädí bítshákaw'o?i shánkí natsonyi?i namuu?i nawáy?ää pí?wehaydi. Un únhanginná háa wí to?wí iko?yiko?i namuu?i bo?atädí itsíkha?o?in iví híwó?di hääpaye iví nava iwe ûnkhâymuu pí?wehay. I-á ûnkhây?ä? itsíkha?amí?in i páadé?i kwandá i tí?úugé?i kwandádí napówá pí?wehay. **8** Un wá? hanbá bo?atädí úvítsíkha?amí. Unbí pí?ná khó?yé bíkay?an, gá i shánkí natsonyi?i namuu?i hanwaapíða?dibo na?ädân.

9 Tí?ûuwin páadé?in, bînt'ôephadendedá wí?ná tâye wí?úvichänu?äamípi. Wí?ná tâye úvichänu?andá Yôesi natúní híwó?pí úví?annin. Christ-ân namuu i to?wí t'owa ovâykeekw'ôení?i háa híwó? háa híwó?pí díví?annin, hedì i-á hanwaapíðbo na?ä-í.

10 Tí?ûuwin páadé?in, hádídí úvíyää?amí?in únhanginnánídí, bí?ánshaa?an in hän?oe?in Yôesiví tukhe?minbí?gedi, indá Na?inbí Sedó Yôesigí? dívihée?an, hedí t'öephade iwe ovâykw'ódi wänbo dívýää?an. **11** In diyää?indá híhchannin dimuu gin áytu?o?. Ít'oe hää hän?oe Job iyää?annin it'öephadende wänbo?, hedá hää Na?inbí Sedó Yôesidi äägêwän híwó?di igí? ôn?annindá. Kindidího gírhanginná Na?inbí Sedó Yôesi hânho naséegísehkanät'oe?in.

Ta'geda? ívihée?amí

12 Tí?ûuwin páadé?in, hää nää wâytükankhâymáa?indá báyékí nachä?muu. Unbí tuu úvímädi wí?ítúnípí, “Ta'gendi nă?i oepáa k'aydi hää makówá nanân waagibá, ta'genbá naví hí? dînmuu.” Nă?i tuu hää wíyá tuu kí?bi wí?ítúnípí.
* Hewänbo “haä” gin ítúdáho?, haä in namúní, hedá “yoë” gin ítúdá, yoë indáho namúní, hedânho Yôesidi wíwovâytu?äqamípídí híwó?pí úvihée?annin.

Yûusu i?gedi James ita?nan

13 Wénâ wên un bînt'öephadendededi únkhâ?ä? úvíyûusu?amí?in; hedí íhíhchandidá bînkha?wamí Yôesi bîntegé-ídí. **14** Wí to?wí nahaydá in méesatewin tsonnin ovâytükánnamí, hedí indá Na?inbí Sedó Jesus-ví khâwâ? ônkhâyä?dedi nă?i nahay?iví nú? diwindi ônyûusu?amí, hedá wí olive ka?p'oedá óe?äyú-í. **15** Úvíyûusu?odi

* **5:12** In Hudíyo wíídida?pí Yôesiví khâwâ? ditúni?in, hewänbo Yôesi-á hää t'ähkí ikhíyé?i namuu, hedího makówá-á nă?i oepáa k'aydá i?gedi dívihí?máadí ta?gendi Yôesiví?gedi dívihí?máa?in nathayk'oe.

Yôesiví?piye úvíwhäyundedá, i nahay?i nawówaí unbí yûsu únmuuđi. Kindidi Yôesiđi i nahay?i hehkháa óemâäní, hedí it'aywó?nandáho?, iví t'aywó?di-á ôn?owóyé-í. **16** Hedânho wí?ná tâye úvít'aywó?dihäätsi?amí, hedá wí?ná tâyegí?-á úvýyûsu?äamí, hedihoh handidi wovâyhehkháa?amí. Wí to?wí iví wówátsi ta?ge ihondiví yûsu-á ûnkaydi báyékí ûnkankoedi. **17** Yôesiví tukhe?bi ûnmuu?i, Elijah gin nakhâwâ?i? t'owađa?bá namuu, i-á na?in waagi?bá namuu. Hewänbo kaygi?di iyûusu?andi nada?póe wí?ikwâ?namípíđí, hedí poeyedá pí?ge paqayo ee nange kwan wânbo wídiyemupí. **18** Hedi wiyá iyûusu?an dihaydá, Yôesiđi báyékí kwan ovâyyemu, hedí wiyá dínhäawípayedee inbí nan diwe.

19-20 Naví tí?ûuwin páadé?in, nã?in ni?gedí úví?ánshaa?amí: Wí to?wí in ta?ge?in p'óegé namuu?in diwedí ihânge?andi, hedí wiyá to?wíđí óebundá, i to?wíđí nã?i it'aywó?nandi? óebundi óekhäge?nan iví hâq ûnmuu?i péyégépiye wí?ûnmú?ípíđí, hedá Yôesiđá iví báyékí t'aywó?di ûnmuu?i? ônyâa?amí.

Na'ínbi Sedó Yôesiví Tuú / Nanbí Sedó Jôesiví Tun

New Testament in Tewa (USA) (San Juan/Santa Clara)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tewa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Na'ínbi Sedó Yôesiví Tuú (San Juan)/ Nanbí Sedó Jôesiví Tun (Santa Clara)

Copyright Information

© 2012, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

 You must give Attribution to the work.

 You do not sell this work for a profit.

 You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tewa (USA)

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

 You include the above copyright and source information.

 You do not sell this work for a profit.

 You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

f775bf1b-8c8a-5c5e-9288-3b9b00387997